

krat. Predno tak fižol uporabljajš, ga moraš namakati v čisti vodi nekaj ur, da se sol izluži. Tak fižol se tudi lahko proda v meščanske družine.

Kopanje.

Vroče poletje je čas za kopanje. Kopanje, ki se vrši previdno in dostojno, je gotovo zelo krepilno za človeka. Deci je naročiti, da naj bo pri kopeli zelo previdna, da ne pojde vroča v mrzlo vodo, da se ne koplje predolgo. Pa kopanje je tudi za odrasle zdravo, seveda pod enakimi pogoji. Vse pa naj bo dostojno. Skupno kopanje ženskih in moških ni spodobno.

*

Cene in sejmska porečila.

Na mariborski trg v soboto 18. t. m. so pripeljali špeharji 30 svinj. Svinjsko meso je bilo po 14—16, špeh 13—14 Din. Kmetje so pripeljali 4 voze krompirja, 6 čebule, 18 sena in 8 slame. Krompir je bil po 2, čebula 6, seno 70—90, slama 50—55 Din. Pšenica 2, rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1.50, kuruza 1.50, ajda 1.50, proso 2.50, fižol 2.50, grah 8—10 Din. Kokoš 30—50, piščanci 20—70, raca 15—20, gos 30—40, puran 40—60, domači zajec 7—30 Din. Česen 14, sveže zelje 5, buče 4, gobe 1—2 Din. Maline 6—7, grozdčije, suhe slive 9—12, breskve 20—24, grozdje 24—28 Din. Mleko 2—3, smetana 12 do 14, surovo maslo 30—36, jajca 0.75—1, med 12—20. Din.

Mariborsko sejmsko porečilo od 14. 7. 1931. Prignanih je bilo 19 konj, 37 bikov, 347 volov, 418 krav in 23 teleč, skupaj 844 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 5 do 5.75 Din, poldebili voli od 3.75 do 4.50 Din, plem. voli od 3.50 do 4 Din, biki za klanje od 3 do 5 Din, klavne krave debele od 3.25 do 5 Din, plemenske krave od 3 do 3.50 Din, krave za klobasarje od 1.75 do 2.50 Din, molzne krave od 2.25 do 3 Din, breje krave od 2.25 do 5 Din, mlada živina od 3.50 do 5.50 Din. Prodanih je bilo 407 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 55 in v Italijo 15 komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 17. 7. 1931. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 258 komadov svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—8 tednov stari komad 70 do 80 Din, 7—9 tednov 90 do 130 Din, 3—4 mesece 150 do 230 Din, 5—7 mesecev 350 do 400 Din, 8—10 mesecev 450 do 500 Din, 1 leto 600 do 750 Din, 1 kg žive teže 8 do 7.50 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 10 Din. Prodanih je bilo 103 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 14 do 16 Din, II. vrste od 10 do 12 Din, meso od bikov, krav in teleč od 6 do 8 Din, telečje meso I. vrste od 18 do 25 Din, II. vrste od 10 do 16 Din, svinjsko meso sveže od 12 do 25 Din.

*

Pogreznjeni svet.

»Gospodar« je že pisal o uganki velikanskega otoka Atlantis, ki bi naj bil vezal pred mnogo desetstisočletji Evropo z Ameriko, kjer kraljuje danes Atlantski Ocean. Baš letošnje poletje je na delu angleška ekspedicija, ki hoče z ostanki na morskem dnu dokazati, da je otok Atlantis res bil in je cvetela na njem visokorazvita kultura.

Kakor pravljica o Atlantidi obstoja tudi legenda o pogreznjenem svetu v Tihem Oceanu. Angleški oberst James Churchword je posvetil celo svoje življenje razvozljanju te zadnje pravljice. Anglež je objavil o svojih tozadevnih raziskovanjih marsikaj zanimivega.

Pravljica o izgubljenem svetu v Indiji.

Oberst Churchword je prišel na sled potopljenemu svetu, ki se je imenoval zemlja Mu, ko je bival v Indiji. Kot mlajši oficir se je seznanil z učenim indijskim menihom, ki je vzbudil v njem zanimanje za prazgodovino človeštva. Menih je podučeval Angleža v naakal jeziku, ki bi naj bil po indijskem naziranju na svetu najstarejši. Ko je razumel oficir naakalščino, se je lotil razvozljanja starodavnih napisov v tem jeziku, ki so shranjeni kot sveti ostanki v indijskih samostanih. Na več

tablicah je čital o posebnem svetu Mu, ki je bil pred več tisoč leti na sredini Tihega Oceana in bi naj bil tudi zibelka človeškega rodu.

Vesti o Mu svetu v Ameriki.

Ravnokar beležena izsleditev je Angleža Churchworda tako navdušila, da je sklenil, da bo posvetil po 12letni vojaški službi ostali del svojega življenja razkritju uganke z Mu svetom. Ker je bil oberst denarno dobro založen, se je lahko podal na delo. Potoval je po svetu, preiskal je samostanske šole po Aziji, evropske starinske zbirke in ameriške muzeje, kjer so shranjeni razni starodavni rokopisi. Iz starih beležk se je povspel do trdnega prepričanja, da je Mu suha zemlja resnično obstojala.

V spominskih spisih Maja naroda, kateri so shranjeni v angleškem in v narodnem muzeju v Washingtonu, je zadel Churchword na omenke o Mu svetu, za kojega označbo so imeli Maja Indijanci isti pisemski znak, kakor ga je bil izsledil v Indiji, Burmi in v Egiptu. V vseh spisih, ki izvirajo od raznih človeških plemen in iz raznih delov sveta, pomenja pisemsko znamenje isto »dežela (svet) Mu«. Tudi v prastari tibetanski listini je našel angleški oberst potrditev svojega domnvanja.

Spomeniki o izgubljenem svetu.

O narodih, ki so bivali pred 20 tisoč leti na Mu svetu, so se ohranili do danes nekateri spomeniki. K tem preostankom spadajo orjaške sohe, ki se nahajajo še sedaj na Velikonočnih otokih. V osrednji Ameriki je zadel Anglež na iste znake podobarske umetnosti Mu prebivalcev.

Mu svet se je nahajal v širini ravnika Pacifičnega Oceana in je zavzemal proti severu površino 5000, proti jugu pa 3000 milj v vzhodno-zapadni smeri. Havajsko, Fidži in Vzhodno otočje je preostanek nekdanjega ogromnega

ma prišla, ampak vselej so me ljudje črpali iz reke in iz studenca, jaz pa sem gasila, da mi ne storiš nič hudega.

Ogenj nato:

»Veš kaj? Spoprijazniva se danes! Vsak izmed naju naj se bavi le s svojim poslom. Če bova živela v miru in slogi, naju ne bodo ljudje mučili in ubijali na smrt.«

»Jaz nečem tako«, je rekla voda, »ne morem jaz biti drugačna kakor sem. Ne morem biti delu, ki mi ga je prisodil sam Bog.«

Narodna povestica.

Kmet, ki mu je nek trgovec v mestu napravil dosti krivice, si je izmislil pot, kako

je podal na ogled krog pivnice in dognal, da je pobeg nemogoč, ker je imela zidanica samo ena hrastova vrata in nobene druge večje odprtine. Celo skozi podstrešje je bilo nemogoče uteči, ne da bi orožnika opazila begunca, stavba je bila prenizka in se je naslanjala ob zadnji strani na hrib. Ko je pregledoval Grizold krajevni položaj, je zapazil, kako se maje kamenje na kleti na strani proti kolovozu. Nekdo, ki se je skrival v pivnici, je skušal izdreti izhod. Stopil je ob stran k zidu, iz katerega se je gibalo kamenje in skrbno opazoval... Kmalu se je izluščil iz zidu velik kamen, koj za njim se je pojavila četverkotna odprtina, človeška roka je brskala blato ter prah izpred luknje... Neznani ujetnik je pomolil glavo skozi udrtno... Žandar je vprašal: »Kedo je?« Mesto odgovora je počil revolverski strel proti orožniku, a ga na srečo ni zadel. Ko se je prikazala neznančeva glava drugič pri odprtini, je ustrelil Grizold iz puške; ker je stal v zaščiti pred strelom preveč tik ob steni, se je odbila krogla ob kamenju. Vse je potihnilo za nekaj časa...

Grizold je stopil bliže in ustrelil skozi luknjo, iz kleti je nekaj zaječalo — znamenje, da je strel pogodil. Za tem je ustrelil iz kleti oblegani, krogla je oprasnila Grizolda nad očesom, sicer ne nevarno, pa vendar se mu je vlila kri kar curkoma.

Zopet nekaj časa sumljiv mir ter tihota po kleti... Grizold je dal za drvmi pred kletjo prežečemu Stresu povelje, naj strelja kar skozi zaprta vrata, tamkaj nekje mora tičati sam Guzaj, s katerim sta se srečala čisto po naključju. Stres je izpolnil povelje, ustrelil petkrat skozi vrata, jih preluknjaj in te znake oddanih strelcev je videti še danes, na pivnici so namreč še ista vrata.

Po Stresovih strelh je bilo spet vse mirno. Kar je slišal Grizold, kako kljuje ter udarja tolovaj po kamenju v smeri proti hribu, na katerega se naslanja klet. Ker mu je bil zaprt pobeg proti kolovozu, je hotel oblegani vlomiti drugo stran zidu in uteči navkreber. Razbojnik je lomil kamenje z vso drznostjo, Grizold je ustrelil večkrat skozi luknjo v klet, vendar je moral

sveta, na katerem je bivalo 50 do 70 milijonov ljudi.

Mu svet je izginil najbrž radi ogromnega potresa in podzemeljske eksplozije ognjenikov. En del Mu prebivalcev se je izselil veliko let pred nesrečo v druge dele sveta. Pot te kolonizacije se je gibala v dveh smereh. Na potovanju proti vzhodu so dosegli izseljenci srednjeameriško ozemlje današnjega Yukatana in reke Amaconas v Braziliji. V zapadni smeri je dovedla izselitev do Malajskih otokov, od tamkaj pa v Burmo, Indijo in v Tibet.

Sled Mu kolonistov je posebno očitvidna v osrednji ter v južni Ameriki. Na pobočjih gorovja Andov v južni Ameriki so odkrili ostanke prastarih kanalov, katere so bila zgradila Mu plemena. Pred več tisočletji so tvorila današnja Amaconas močvirja, morje, in Anden planota je bila dolina, so torej služili ti kanali za namakanje polj.

Potrđilo za dejstvo, da sta bila nekoč stari in novi svet med seboj združena s suho zemljo, so tudi pred kratkim v Mehiki našeni ostanke kanalov, ki so dospeli iz Afrike v Ameriko po pozneje izginuli suhi zemlji.

Nadalje je zadela Neeven ekspedicijska, ki je raziskovala Mehiko, pri izkopavanjih v globočini 17 m na kamenito soho, ki predstavlja po obrazu in obliki Kitajca.

Ako se bo potrdilo raziskovalcem in znanstvenikom, da bodo rešili uganko izginulega sveta, potem bo storjen največji korak o pojasnitvi početka človeške kulture.

*

DEKLIŠKI TABOR V ČRENŠOVCIH

Tudi naša Slovenska Krajina namerava svetovano proslaviti 1500letnico efskega cerkvenega zbora, ki pomenja velik mejnik v zgodovini češčenja Marije kot Matere božje. V nedeljo po prazniku Marijinega Vnebovzetja, 16. avgusta, bo v Črenšovcih velik dekliški tabor. Preč. g. kanonik Časl kot škofijski voditelj Marijinih družb bo imel pridigo. Predsednik Prosvetne zveze dr. Josip Eloh n j e c pa bo govoril na zborovanju zunaj cerkve. Dekleta onstran in tostran Mure, pripravite se na ta dekliški tabor! Naj ne bo župnije v Slovenski Krajini, ki bi ne bila po svojih vrlih mladenkah zastopana na tem shodu! Tudi sosodne župnije tostran Mure naj pošljejo v obilnem številu zastopnice krščanskih dekliških organizacij v posej svojim sestram v Prekmurju! Naj bo to velik shod Pomurja, vreden naših vrlih krščanskih slovenskih mladenk!

Sv. Peter pri Mariboru. V četrtek ob 7. uri zvečer ima »Fantovski odsek« v društveni sobi važen sestanek in pa sejo. Na sestanek naj pridejo zlasti tamburaši z instrumenti. Pridejo pa naj tudi tisti fantje in dekleta, ki so že sodelovali pri kaki igri, da se pogovorimo o važni zadevi.

Hoče: Katoliško hralno in gospodarsko društvo v Hočah priredi (oziroma ponovi v nedeljo dne 26. julija v svoji društveni dvorani popoldne in zvečer krasno igro »Divji lovec«). Ker je čisti dobiček namenjen za podajanje dvorane, ste vsi prijatelji požene zabave vfužno vabljeni.

Spodnja Polkava. Preteklo nedeljo smo mogli nekateri srečniki občudovati veličasten polet nemškega »Zeppelina« na daljnem se vernem obzorju, zvečer pa smo ži poslušati v skoraj razpredano dvorano g. Sieherla zgor-nje-polskavske pevca, ki so nam, zbranim v Slov. kat. izobraževalnem društvu »Skala«, zapeli Lavtižarjevo narodno pevsko igro »Mlada Breda« in nekaj narodnih pesmi. Da povemo kar naravnost: kaj takega še nismo slišali na našem odru in iz srca smo hvaležni nadarjenim sosedom za učitek ter jim iskreno čestitamo k uspehu! Najbolj nas je ograla s svojim krasnim, čistim glasom gđ. Matilda Mohorko kot pevka naslovne vloge; njen glas je izredno jasein, topel in zmehčan; podajati vsa čustva te ugrabljene in v Turčijo odpeljane Slovenke. Marsikomu je privabil njen čuvst-

veni glas in njena kruta usoda, ki jo je podala z izredno dobro igro, solze v oči. Glavni junak v igri, g. Fr. Koban, je s svojim dobro izvežbanim in močnim glasom ji bil enak. Na njem ugaja in vzbuja občudovanje poleg pev-skega in igre - za talenta zlasti njegovo org-anizatorično delo, s katerim že dolgo vrsto let vodi z vso pretnostjo in požrtvovalnostjo »Skalo« in je že vzgojil lepo število mladih prosvetnih delavcev. V igri so bile v pevskem oziru tudi ostale osebe na mestu. Igro je nastudiral in spremljal g. organist Bolko z veliko ljubeznijo in razumevanjem. Tudi zapete narodne pesmi so kazale spretnega voditelja in izvežbane glasove. Konec predstave je bil drugačen kot je obetal začetek: V zadnjem odmoru je povzročil kraj alkohol prepri ter pretep nekaterih fantov iz sosodnih vasi, kar je vzbudilo splošno ogorčenje in razburjenje. G. predsednik Koban pa je z odločnimi besedami ohladal položaj.

Polzela. Katoliški prosvetni dom, ki je bil pred letom dni komaj tajna in drzna misel pobudincev, je danes že pod streho in ni daleč dan, ko se bo lahko uporabljal v prosvetne namene naše mladine. Pričakujemo in verujemo, da bo mladina, ki je zadnja leta navdušeno delovala, še z večjim ognjem šla na delo za verski, kulturni in gospodarski napredek naroda. Ni važnejšega problema od tega, da ima naša mladina za svoje prosvetno delovanje lastne prostore. Kajti zadnja leta je morala iz ceste na cesto. Zato se ne smemo čuditi, da je odbor kljub gospodarski krizi prevzel težko nalogo, zgraditi dom in jo hoče kljub vsem težavam tudi dovršiti. Upamo, da se mu to v polni meri posreči. Stavba Prosv. doma je dolga 25 m, široka 11 m in visoka ob cesti do strehe 5,40 m. Fasada, ki je zidana brez rob strehe, je visoka 10 m, tako da streha na cesti ni vidna. Temejni zid je iz betona, za katerega se je porabilo 150 stotov cementa, ostali zid pa je iz domačega kamna, ki se ga je porabilo okrog 200 kub. m, peska 60 k. m., gypsa 60 stotov (brez ometa), okroglega lesa za strešno ogrodje 60 kub. m, opeke za strešno površino 420 kyad. m — 6200 komadov. Vrat bo na zunanjo stran 4, oken 13. Oder zavzema površino 8 krat 10 m, istotako garderoba, ki bo pod odrom visoka 2,50 m. Dvorana bo

bi mu poplačal. Sel je k njemu in rekel: »Gospod, prosim te, posodi mi kotel za domačo žganjekuho, čez osem dni ti ga vrnem, pa še tolar povrh.« Trgovec je bil zadovoljen. Čez osem dni je prinesel kmet kotca, pa še poleg majhen kotliček, češ: »Veš, kaj je to?« »Kaj?« »Tvoj veliki kotel je dobil pri nas malega. Prinesem ti ga, ker ni moj.« »Hvala ti, hvala«, je rekel trgovec, »vidi se, da si pošten človek.« »Pa, prosim te, gospodar, naj še velik kotel nekaj dni ostane pri meni, ker je še bolan in ga takega ne

štediti z municijo, imel je pri sebi v celem le osem nabojev in jih je bil že pet porabil. Gu-zaj ni odgovarjal s protistrelji, prekinil je lomljenje in objela je trdnjavo napeta tišina . . .

Oblegani si je nekaj premislil in pognal skozi odprtino proti Grizoldu dvocevno pištolo. Sigurno je bil uverjen, da se bo žandar sklonil, pobral orožje in ta trenutek bo porabil on za beg. Varal se je. Žandar je pustil vrženo vabo na miru in čakal mirno zravnjan. Kar se mu je izjavilo ob Grizoldovi strani, je poskusil na Stresovi. Skozi bolj slabo zaklenjena vrata je iztiščal zavoj papirja (to so bila pisma, o katerih smo že govorili v prejšnjem poglavju), padla so na tla, žandar se ni ganil izza svoje dobro zavarovane postojanke. V vratih je bilo pet od krogel izvrtanih lukenj in skozi te je opazoval tolovaj položaj oblege. Ustrelil je iz revolverja skozi luknjico in zadel Stresa do krvavega v palec na roki . . . Zopet mir in tišina . . .

Žandarja sta pričela obleganega pozivati na prostovoljno predačo. Prejela sta jezno zadirčen

odgovor: »Živega me ne dobita, prokleta Fang-hunda!«

Oblega je že trajala več nego poldrugo uro. Številni strelji so privabili na hrib nad klet vse polno radovednežev. Nekateri od gledalcev so bili pritekli celo s puškami. Grizold jih je pozval, naj jima pomagajo, nobeden se ni ganil. Bili so sami Guzajevi pristaši, ki so prihiteli pomagat vjetemu glavarju, pa jim je bil vpadel pogum pri pogledu na kar dva žandarja in bogve koliko jih je še bilo skritih v gozdu pod hišo.

Orožnika je že oplazoval upravičen strah: Kaj bo, če se ju lotijo možje in otvorijo ogenj iz pušk?

Pričela sta se med seboj pogovarjati glasno, da bosta klet zapalila in Guzaja izkurila kakor jazbeca iz skrivališča, ako se ne preda. Nobe-nega odgovora iz zidanice . . . vse tiho . . .

Oblega je že trajala preko dve uri, solnce se je že nagibalo k zatonu in ura se je že pomikala na pet popoldne.

Kar naenkrat se odprejo vrata na kleti na stežaj in iz zidanice se prikaže Guzaj . . . Držal

bi mu poplačal. Sel je k njemu in rekel:

»Gospod, prosim te, posodi mi kotel za domačo žganjekuho, čez osem dni ti ga vrnem, pa še tolar povrh.«

Trgovec je bil zadovoljen.

Čez osem dni je prinesel kmet kotca, pa še poleg majhen kotliček, češ:

»Veš, kaj je to?«

»Kaj?«

»Tvoj veliki kotel je dobil pri nas malega. Prinesem ti ga, ker ni moj.«

»Hvala ti, hvala«, je rekel trgovec, »vidi se, da si pošten človek.«

»Pa, prosim te, gospodar, naj še velik kotel nekaj dni ostane pri meni, ker je še bolan in ga takega ne